

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1060/2009 o ratingových agenturách

COM(2011) 747 final – 2011/0361 (COD)

(2012/C 181/13)

Zpravodaj: **Viliam PÁLENÍK**

Dne 13. prosince 2011 se Rada a dne 30. listopadu 2011 Evropský parlament, v souladu s články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1060/2009 o ratingových agenturách
COM(2011) 747 final – 2011/0361 (COD).

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. března 2012.

Na 479. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 28. a 29. března 2012 (jednání dne 29. března 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 118 hlasy pro, 32 hlasů bylo proti a 15 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Toto stanovisko bylo vypracováno v souvislosti se schválením návrhu Komise, jehož cílem je odstranit závažné nedostatky v oblasti transparentnosti, nezávislosti, střetu zájmů, kvality postupů při tvorbě ratingů a ratingových postupů. EHSV vítá skutečnost, že se navrhované nařízení snaží tyto problémy odstranit, avšak zároveň se domnívá, že Komise reaguje na vzniklou situaci pozdě a nedůsledně.

1.2 Ratingové agentury hrají důležitou roli na globálních finančních trzích, protože jejich ratingy využívají mnozí účastníci těchto trhů. Tím výrazně ovlivňují přijímání informovaných investičních a finančních rozhodnutí. Z tohoto důvodu je nevyhnutelné, aby byly ratingové činnosti vykonávány v souladu se zásadami integrity, transparentnosti, odpovědnosti a kvalitního řízení, k čemuž značnou měrou přispělo již platné nařízení o ratingových agenturách.

1.3 EHSV se domnívá, že trhy nejsou samy schopné plnit samoregulační funkci, a proto je nevyhnutelné zavést co nejprísnější pravidla s patřičnou mírou provedení a dohledu. Zároveň však z předloženého návrhu není dostatečně jasné, jakým způsobem by měl být proveden. EHSV kromě toho vyjadřuje značné pochyby, že očekávaných výsledků lze dosáhnout pouze zpřísněním regulace. Spíše by to přispělo k ještě většímu snížení odpovědnosti různých orgánů dozoru, jež by naopak měly být více zapojeny do posuzování ratingů vydaných agenturami.

1.4 EHSV je toho názoru, že evropský rámec navrhovaného nařízení je třeba v co nejvyšší možné míře podpořit jednáními na úrovni států G20 o provedení podobné regulace i na území těchto států, aby byla zaručena soudržnost pravidel na celosvětové úrovni.

1.5 V návrhu se za účelem zvýšení rozmanitosti názorů ratingových hodnocení stanovuje povinná rotace ratingových agentur poskytujících ratingová hodnocení, avšak EHSV vyjadřuje jisté pochybnosti, zda zavedením zmíněného pravidla dojde k naplnění vytčeného cíle.

1.6 EHSV se domnívá, že jedním ze základních problémů je důvěryhodnost ratingových hodnocení poskytovaných ratingovými agenturami, které sídlí především v USA a jsou vystaveny mnoha střetům zájmů, a proto EHSV žádá Komisi, aby založila nezávislou evropskou ratingovou agenturu, jež by vydávala rating státního dluhu v souladu s obecným zájmem. Důvěryhodnost ratingových agentur je značně pošramocena i ve světle historické neschopnosti předvídat budoucí vývoj. Navzdory jasným signálům trhu a ekonomickému vývoji nebyly schopné nebo motivované včas rozpoznat investiční rizika a v několika případech selhaly při plnění své základní role.

1.7 Je třeba se podrobněji zaměřit na nedostatečnou transparentnost metodických postupů používaných ratingovými agenturami při sestavování ratingů právě z důvodu jejich neschopnosti příslušně předpovídat budoucí vývoj, a především z důvodu seberealizovatelné povahy ratingových hodnocení (z angl. *self-fulfilling prophecy*).

1.8 EHSV vyjadřuje zásadní pochyby o nezávislosti poskytovaných ratingů, dokonce je přesvědčen o jejich dílčí závislosti, a to především z důvodu použitého modelu ratingu hrazeného emitentem. Přitom právě emitent má zájem získat co nejvyšší hodnocení, což vyvolává jisté pochybnosti o nezávislosti vydaného hodnocení. Za tímto hodnocením se často skrývá spekulativní jednání spojené přinejmenším s oznamovacím efektem.

1.9 V souvislosti s předloženým návrhem je nezbytné klást důraz na to, že je třeba zabezpečit, aby všechny body, kterých se tento návrh týká, nezůstaly jen na papíru, ale aby se zabezpečilo jejich skutečné dodržování, a to jak na evropské úrovni, tak na vnitrostátních úrovních. EHSV se domnívá, že k zabezpečení dodržování této regulace je potřeba vytvořit dostatečné kapacitní možnosti Evropského orgánu pro cenné papíry (ESMA).

1.10 V tomto smyslu EHSV vítá úpravy týkající se občanskoprávní odpovědnosti ratingových agentur a žádá Komisi, aby zlepšila účinnou ochranu uživatelů finančních produktů vytvořením účinných opravných prostředků, které spotřebitelům umožní uplatňovat jejich práva a získávat odškodnění nehledě na sankce, jež může orgán dohledu agentuře uložit.

1.11 Zásadní otázkou nadále zůstává problém střetu zájmů, který se v předloženém návrhu řeší prostřednictvím několika opatření, avšak EHSV znovu zdůrazňuje, že tato opatření jsou pro dosažení stanoveného cíle nedostatečná. Je to způsobeno použitím modelu ratingu hrazeného emitentem, zejména v případě vydávání vyžádaných hodnocení, jakož i v případě sestavování ratingů států. Negativní ratingy a předpovědi týkající se státních dluhů přinášejí kupcům vydaných dluhopisů výhodu v podobě vyšších úroků a rizikových premií. Jsou-li v některých případech těmito kupci sami vydavatelé dluhopisů, kteří platí ratingovým agenturám za rating svých finančních nástrojů; představovalo by to možný střet zájmů.

1.12 Kromě snahy návrhu o odstranění některých problémů (transparentnost, střet zájmů, nezávislost, konkurence) a zpřísnění dozoru nad fungováním ratingových agentur jakožto důležitých účastníků finančních trhů EHSV oceňuje, že se nařízení z roku 2011 zabývá i dalšími důležitými otázkami, a to především vytvořením evropského rámce pro dohled nad ratingovými agenturami⁽¹⁾.

1.13 Nicméně EHSV se domnívá, že otázka ratingových agentur není pouze právní, ale spíše politickou otázkou. Nejlepším způsobem, jak ochránit státní dluh před často škodlivými důsledky ratingů vydávaných agenturami, tedy kromě lepších a omezených pravidel, je:

- zakázat jim vydávat ratingy na státní dluh;
- rozšířit mandát ECB a postavit ji na roveň ostatním světovým centrálním bankám, a tak odstranit její současnou nevýhodu;
- zlepšit stávající řízení státního dluhu v eurozóně (stanovisko ECO/307 – CESE 474/2012).

(1) Stanovisko EHSV Ratingové agentury, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

2. Odůvodnění

2.1 V současnosti se prohlubující úvěrová krize navazuje na předchozí bankovní krizi, která byla výsledkem vážných nedostatků v oblasti regulace a dohledu nad finančními institucemi, na niž Evropská unie správně a promptně reagovala přijetím nařízení (ES) č. 1060/2009. Tato nová krize poukazuje na potřebu dodatečného zefektivnění fungování několika druhů činnosti v oblasti regulace a dohledu nad finančními institucemi. Nařízení (ES) č. 1060/2009 o ratingových agenturách stanovuje přísná pravidla pro jednání ratingových agentur, a to především s cílem snížit možná rizika v oblasti střetu zájmů, zabezpečení vysoké kvality, transparentnosti ratingů a ratingových postupů.

2.2 Nesmí se zapomínat, že ratingové agentury nejsou schopny předpovídat budoucí reálný vývoj, což znamená, že mají vysloveně škodlivý vliv na ekonomiku států. Seznam pochybení těchto agentur je dlouhý, proto připomeneme jen některá:

- v roce 1975 dostalo město New York velmi dobrý rating v předvečer vyhlášení bankrotu (zastavení plateb),
- něco později agentura Standard and Poor's ujistila investory, že Orange County (Kalifornie) má zdravé hospodářství a je dobře spravováno, navzdory tomu, že se tam v důsledku spekulací s deriváty vypařily 2 miliardy dolarů; následně musela agentura čelit několika soudním žalobám⁽²⁾,
- podobně tomu bylo i v případech hedgeového fondu Long Term Capital Management, Bank of Credit and Commerce International (BCCI), krachu amerických spořitelů a podvodných krachů Enronu, Worldcomu, Tyco atd. a konečně i Lehman Brothers⁽³⁾,
- v období před finanční krizí dávaly agentury i těm nejpodezřelejším hypotečním derivátům (tzv. *subprimes*) známku AAA, čímž přesvědčily investory, mimo jiné i penzijní fondy, aby je ve velkém kupovali⁽⁴⁾,
- před vypuknutím finanční krize v roce 2008 ratingové agentury jednohlasně udělovaly nejlepší známku bankám a fondům, které vlastnily ty nejbezpečnější cenné papíry, jež vymysleli spekulanti, jako tomu bylo v případě americké pojišťovny AIG⁽⁵⁾,
- například v prosinci 2009 Standard and Poor's udělila řeckému dluhu rating A-, to znamená stejný jako Estonsku, které se tou dobou připravovalo na vstup do eurozóny⁽⁶⁾.

(2) Ibrahim Warde, „Ces puissantes officines qui notent les Etats“, *Le Monde diplomatique*, únor 1997.

(3) Marc Roche, *Le capitalisme hors la loi*, Éditions Albin Michel 2011, s. 70.

(4) Joseph E. Stiglitz, *Le triomphe de la cupidité*, Les lines qui libèrent 2010, s. 166.

(5) Hervé Kempf, *L'oligarchie ça suffit, vive la démocratie*, Éditions du Seuil, Paříž 2011, s. 72.

(6) Tamtéž.

2.3 V současné situaci, kdy se celá Evropa zmitá v dluhové krizi a některé země se nacházejí na pokraji bankrotu, bude velmi důležité, aby Komise udělala vše, co je v jejích silách, a podpořila obnovu ekonomiky. Tento návrh představuje vhodný nástroj k podpoře tohoto úsilí, je však třeba být ambicióznější.

2.4 V předloženém návrhu není dostatečným způsobem upravena otázka ratingů dluhů veřejných financí států, přičemž je sporná jejich relevantnost, neboť země se stejným hodnocením platí rozdílné úroky. Z toho vyplývá i dosud nezodpovězená otázka politické hodnoty těchto hodnocení ratingových agentur.

2.5 Evropská komise ve svém konzultačním dokumentu (7), který byl výsledkem veřejných konzultací v průběhu roku 2010, prezentovala možnosti řešení problémů spjatých s nadměrným spoléháním účastníků trhu na ratingy, poukázala na potřebu zavedení samostatného posuzování úvěrových rizik investičními společnostmi, podporu zvyšování konkurence na ratingovém trhu, zavedení občanskoprávní odpovědnosti ratingových agentur a možnosti řešení potenciálních střetů zájmu z důvodu použití modelu ratingu hrazeného emitentem.

2.6 Mnozí účastníci veřejných konzultací organizovaných Evropskou komisí od 5. listopadu 2010 do 7. ledna 2011 vyjádřili znepokojení nad přehnaným až mechanickým spoléháním na ratingy a současně se přikláněli k postupnému omezení odkazů na ratingy i v rámci legislativy. Současně poukázali na skutečnost, že důležitou součástí hledání adekvátního řešení bude nalezení vhodných nástrojů, které je nahradí.

2.7 Potřebu zlepšit regulační rámec pro ratingové agentury a přijmout vhodná opatření ke snižování nadměrného spoléhání na ratingy podpořil i Evropský parlament, který 8. června 2011 vydal nelegislativní usnesení o ratingových agenturách (8).

2.8 Evropská rada dospěla 23. října 2011 (9) k závěru, že klíčovou prioritou EU zůstává posílení finanční regulace, a uvítala skutečnost, že od roku 2008 už bylo díky reformě regulačního a kontrolního rámce mnohého dosaženo, nabádá však, aby se i nadále pokračovalo v úsilí hledat a odstraňovat slabé stránky finančního systému ve snaze předejít budoucím krizím.

2.9 Na mezinárodní úrovni Rada pro finanční stabilitu v říjnu 2010 vydala zásady pro omezování spoléhání se státních orgánů a finančních institucí na ratingy ratingových agentur (10). Zásady vyzývají, aby byly odstraněny nebo nahrazeny odkazy na tyto ratingy v právních předpisech tehdy, jsou-li dostupná

jiná vhodná měřítka bonity, a aby se po investorech požadovalo, aby bonitu posuzovali sami. Uvedené zásady v listopadu 2010 schválil summit G20 v Soulu.

2.10 Z těchto důvodů bylo třeba změnit nařízení (ES) č. 1060/2009 o ratingových agenturách, a to především s cílem snížit potenciální rizika spojená s nadměrným spoléháním účastníků finančního trhu na ratingy, vysoký stupeň koncentrace na ratingovém trhu, zavést občanskoprávní odpovědnost ratingových agentur vůči investorům, odstranit střet zájmů v souvislosti s modelem ratingu hrazeného emitentem a strukturou akcionářů ratingových agentur.

3. Shrnutí změn v nařízení (ES) č. 1060/2009

3.1 Rozšíření oblasti působnosti nařízení o ratingové výhledy

3.1.1 Návrh Komise rozšiřuje oblast působnosti pravidel o ratingových výhledech tak, aby se případně vztahovala i na „ratingové výhledy“. Význam ratingových výhledů pro investory a emitenty a jejich vliv na trh je srovnatelný s významem a účinky úvěrových ratingů, proto se požaduje zejména to, aby ratingové agentury zveřejňovaly časový horizont, v jehož rámci se očekává změna úvěrového ratingu.

3.2 Změny týkající se použití ratingů

3.2.1 V návrhu nařízení o ratingových agenturách se doplňuje ustanovení o povinnosti vybraných finančních institucí provádět vlastní hodnocení úvěrového rizika s cílem snížit nadměrné, až mechanické spoléhání na výhradně externí úvěrové ratingy při posuzování spolehlivosti investice do aktiv.

3.3 Změny týkající se nezávislosti ratingových agentur

3.3.1 Nezávislost ratingových agentur při současném modelu ratingu placeného emitentem je třeba posílit tak, aby se zvýšila úroveň důvěryhodnosti ratingů.

3.3.2 Jedním ze zpřísnění v oblasti nezávislosti prostřednictvím vyloučení střetu zájmů je pravidlo, podle něž podílník nebo akcionář ratingové agentury, který v ní drží podíl nejméně 5 %, nesmí držet 5 % nebo vyšší podíl v jiné ratingové agentuře, pokud dotčené ratingové agentury nejsou členy téže skupiny.

3.3.3 Zavádí se pravidlo rotace pro ratingové agentury najaté emitentem za účelem provedení ratingu buď emitenta samého, nebo jeho dluhových nástrojů. Současně se stanovuje, že odcházející ratingová agentura musí nastupující ratingové agentuře poskytnout kompletní předávací dokumentaci s příslušnými údaji.

(7) http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/agencies/summary-responses-cra-consultation-20110704_en.pdf.

(8) <http://www.europarl.europa.eu/oel/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=INI/2010/2302>.

(9) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdta/en/ec/125496.pdf.

(10) http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_101027.pdf.

3.3.4 Současně se upravuje pravidlo vnitřní rotace zaměstnanců, aby se zabránilo přechodu analytiků do jiné agentury se spisem zákazníka.

3.3.5 Ratingová agentura by neměla vydávat rating, jestliže existují skutečné nebo potenciální střety zájmů v důsledku účasti osob, které drží více než 10 % kapitálu nebo hlasovacích práv ratingové agentury, nebo mají jiné významné postavení.

3.3.6 Osoby, které drží podíl přesahující 5 % kapitálu nebo hlasovacích práv ratingové agentury, nebo které mají významné postavení, by neměly mít dovoleno poskytovat hodnocenému subjektu konzultační nebo poradenské služby.

3.4 Změny týkající se zveřejňování informací o metodice ratingových agentur, ratingů a ratingových výhledů

3.4.1 Navrhují se postupy pro přípravu nové ratingové metodiky nebo změnu metodiky stávající, přičemž je nevyhnutelné, aby do tohoto procesu bylo zařazeno konzultování zainteresovaných osob. Evropský orgán pro cenné papíry a trhy posoudí, zda navrhaná metodika vyhovuje stávajícím požadavkům; používání metodiky bude možné až po schválení Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy.

3.4.2 Pokud se v metodice vyskytnou chyby, má mít ratingová agentura povinnost chyby opravit a informovat o těchto chybách Evropský orgán pro cenné papíry a trhy, hodnocené subjekty i širokou veřejnost.

3.4.3 Emitenta bude nutné informovat o hlavních důvodech hodnocení před zveřejněním ratingu nebo výhledu nejméně jeden celý pracovní den před zveřejněním samým ve snaze poskytnout příležitost k odhalení možné chyby v ratingu.

3.4.4 Ratingové agentury by měly zveřejňovat údaje o všech subjektech nebo dluhových nástrojích, které jim byly předloženy pro úvodní posouzení nebo předběžný rating.

3.5 Změny týkající se ratingu států

3.5.1 Ve snaze zlepšit kvalitu ratingu států budou posílena pravidla týkající se těchto ratingů a periodicita jejich posuzování se zvyšuje nejméně na každých šest měsíců.

3.5.2 Za účelem zvýšení transparentnosti a lepšího porozumění uživatelů mají mít ratingové agentury povinnost zveřejňovat úplné hodnotící zprávy při vydávání a změnách ratingu států.

3.5.3 Ratingové agentury budou také poskytovat neagregované údaje o svém obratu, včetně informací o obdržení platbách za rating v členění podle různých druhů aktiv. Tyto informace by měly umožnit posouzení, do jaké míry ratingové agentury využívají pro vydávání ratingů států své zdroje.

3.6 Změny týkající se srovnatelnosti ratingů a honorářů za ratingy

3.6.1 Všechny ratingové agentury budou mít povinnost sdělovat své ratingy Evropskému orgánu pro cenné papíry

a trhy, který bude dostupné ratingy dluhových nástrojů zveřejňovat v podobě evropského ratingového indexu (EURIX).

3.6.2 Evropský orgán pro cenné papíry a trhy bude mít možnost vypracovat pro schválení Komisí návrh technických norem pro harmonizovanou ratingovou stupnici. Veškeré ratingy se budou řídit týmiž standardy, což zajistí snazší srovnání ratingů.

3.6.3 Poplatky za poskytnutí ratingu by neměly být diskriminační a neměly by být založeny na žádné nepředvídatelné události, tj. měly by být založené na skutečných nákladech a průhledných cenových měřících a neměly by záviset na výsledku hodnocení. Ratingové agentury by měly každý rok sdělit seznam poplatků účtovaných klientům za jednotlivé služby.

3.6.4 Evropský orgán pro cenné papíry a trhy by měl sledovat koncentraci trhu, riziko plynoucí z vysoké koncentrace a dopad na celkovou stabilitu finančního odvětví.

3.7 Změny týkající se občanskoprávní odpovědnosti ratingových agentur vůči investorům

3.7.1 Komise navrhuje novými ustanoveními zavést v případě, že ratingová agentura vědomě nebo hrubou nedbalostí poruší povinnosti stanovené v nařízení o ratingových agenturách, možnost podat žalobu o náhradu škody způsobené tímto porušením, pokud toto porušení ovlivnilo rating, na který se investor spoléhal.

3.8 Jiné změny

3.8.1 Nařízení je v některých bodech, jež se týkají ratingových agentur, náležitě rozšířeno o působnost i pro „certifikované“ agentury sídlící v třetích zemích.

4. Obecné připomínky

4.1 Návrh Komise vhodně upravuje a doplňuje platné nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009, a to především pokud jde o nadměrné spoléhání účastníků finančního trhu na ratingy, vysoký stupeň koncentrace na ratingovém trhu, občanskoprávní odpovědnost ratingových agentur vůči investorům, střet zájmů v souvislosti s modelem ratingu place-ného emitentem a strukturu akcionářů ratingových agentur. Výbor však poznamenává, že některým částem nařízení se nedostává konkrétnosti a některé části jsou vágní. Věř, že konečné znění nařízení bude tam, kde je to možné a prospěšné, konkrétnější, jasnější a jednoznačnější.

4.2 EHSV vyjadřuje své pochyby o budoucí skutečné důvěryhodnosti vlastních ratingů a následného spoléhání na ně vzhledem k tomu, že v současnosti se přiznává význam hlavně ratingům etablovaných ratingových agentur sídlících mimo EU; pokud se budou finanční instituce nadále spoléhat na tato hodnocení, navrhovaná regulace nemůže být úspěšná. Současně zůstává nezodpovězenou otázkou způsob, jakým chce Komise vynutit sestavování vlastních relevantních hodnocení.

4.3 Totéž lze říci o navrhovaném pravidle rotace; i kdyby toto pravidlo vedlo ke vzniku nové agentury, která by měla přispět k rozmanitosti názorů, lze předpokládat, že hodnocení této nově vzniklé agentury bude ovlivněno názory etablovaných ratingových agentur, a k očekávané názorové pestrosti tedy nedojde.

4.4 EHSV má vážné pochyby o nezávislosti poskytovaných ratingů, a to především z důvodu použitého modelu ratingu hrazeného emitentem, a to i v případě ratingu států, který ovlivňuje výši úroku, jaký suverénní státy platí finančním institucím a dalším investorům do jejich dluhu. EHSV proto navrhuje, aby se Komise začala věnovat celkovému fungování finančních trhů a jejich přísnější regulaci.

4.5 EHSV podporuje vykonávání dozoru nad odměňováním jednotlivých analytiků a nezávislost tohoto odměňování na výsledcích ratingového hodnocení. V této souvislosti si však není jistý, jakými konkrétními kroky by chtěl Evropský orgán pro cenné papíry a trhy dodržování uvedeného návrhu kontrolovat, a proto navrhuje, aby byl tento bod podrobněji rozveden.

5. Konkrétní připomínky

5.1 EHSV znovu připomíná, že je třeba docílit dodržování stanoveného právního rámce, a to především stanovením sankcí i pro management a odpovědné pracovníky evropského i mezinárodního orgánu dohledu nad trhy, pokud nebudou plnit své povinnosti, neboť jejich nečinnost působí škody bankám, zdravotnému finančnictví, ale i celému hospodářství, podnikům a občanům.

5.2 EHSV kladně hodnotí zvýšenou snahu o ochranu spotřebitelů finančních produktů prostřednictvím zavedení občanskoprávní odpovědnosti ratingových agentur, jejímž zavedením Evropský parlament a Rada zohlednily předchozí stanovisko EHSV⁽¹⁾. Nicméně EHSV se domnívá, že by tato část měla být zpracována podrobněji a měla by být podstatně jasnější. Zároveň by měla být jasně provázána se sankcemi, které může udělit Evropský orgán pro cenné papíry a trhy.

5.3 EHSV vyjadřuje jisté pochyby o snaze nařízení zvýšit konkurenci na trhu ratingů prostřednictvím zavedení harmonizované ratingové stupnice, avšak podporuje tuto úpravu, pokud jde o snazší srovnatelnost ratingů.

5.4 EHSV se domnívá, že ve snaze o zvýšení kvality, transparentnosti, nezávislosti, plurality názorů a hospodářské soutěže v oblasti poskytování ratingů je třeba, aby Komise vytvořila nezávislou evropskou ratingovou agenturu, která by vydávala nezávislé ratingy týkající se státních dluhů za účelem ochrany obecného zájmu.

5.5 EHSV souhlasí s názorem, že je nevyhnutelné omezit vlastnictví ratingových agentur tak, aby bylo zaručeno vnímání

jednotlivých agentur jako nezávislých, avšak EHSV by upřednostnil, aby byla zaručena úplná nezávislost ratingových agentur. Zároveň je třeba zabezpečit, aby žádný investor nevlastnil vyšší než určitý podíl kapitálu ratingové agentury, a to ani nepřímou.

5.6 EHSV se obává, že ani vlastní hodnocení rizika účastníky finančních trhů a menší spoléhání na externí ratingy nezaručí objektivitu rozhodnutí, která přijímají účastníci finančních trhů, a vyšší rozmanitost názorů. EHSV současně vyjadřuje své pochyby, pokud jde o kapacitní možnosti menších finančních institucí k vytvoření analytického oddělení, jež by se věnovalo těmto hodnocením.

5.7 EHSV vyjadřuje jisté obavy v souvislosti s použitelností občanskoprávní odpovědnosti ratingových agentur vzhledem k tomu, že agentury mnohokrát vydaly chybné ratingy, a pouze ve velmi málo případech musely nést odpovědnost za svá pochybení. EHSV proto není přesvědčen, že předkládaná regulace dokáže současný *status quo* změnit. Současně se EHSV domnívá, že by bylo vhodné zabezpečit konzistentní a co nejúčinnější posílení občanskoprávní odpovědnosti pro instituce využívající ratingy při poskytování některých služeb, například odpovědnost bank při poskytování investičního poradenství.

5.8 EHSV se domnívá, že je třeba se zaměřit na přezkum postupu pro dohled nad činností ratingových agentur, který momentálně probíhá v nedostatečném rozsahu; bylo by třeba zabezpečit jeho systematickou, konzistentní a co nejširší realizaci.

5.9 EHSV se domnívá, že navrhovaná pravidla týkající se střetu zájmů jsou nezbytná, avšak zmíněný návrh není dostatečně konkrétní v příslušných bodech, a proto je třeba je rozpracovat podrobněji, především pokud jde o definici povinností jednotlivých institucí vykonávajících dohled nad jejich dodržováním.

5.10 K obdobnému závěru dospěl EHSV i v případě technické stránky a konkrétního způsobu definování evropského ratingového indexu (EURIX) a v této souvislosti zároveň vyslovuje své pochyby, zda tento index může poskytnout nějakou dodatečnou informaci.

5.11 V předloženém návrhu se zmiňují ratingy států, avšak není přesně definováno, co se rozumí pod pojmem stát, neboť finanční situaci státu ovlivňují i jeho fondy sociálního a zdravotního pojištění, které jsou přímo nebo nepřímou propojeny se státním rozpočtem. Občané mají právo vědět, zda je ohrožena úhrada jejich zdravotních nebo sociálních potřeb.

5.12 Ratingy států musí být velmi dobře definovány vzhledem k tomu, že ovlivňují řadu stránek fungování státu na finančních trzích. Proto je potřeba, aby Komise věnovala větší pozornost otázce ratingu státních dluhů a zpracovala ji podrobněji.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV Ratingové agentury, Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 37.

5.13 Jednou z hlavních stále nedořešených otázek zůstává nedostatečná nezávislost ratingových agentur způsobená především použitím modelu ratingu hrazeného emitentem, jehož důsledkem je, že ratingy jsou vnímány jako výhodné pro emitenta, a ne jako ratingy potřebné pro investory. EHSV se domnívá, že zavedení pravidla rotace nebude schopné poskytnout dostatečnou regulační funkci, která by oslabil dosah modelu ratingu hrazeného emitentem, a proto navrhuje zvážit jiný způsob pro omezení možností účelového výběru ratingové agentury emitentem.

5.14 EHSV se domnívá, že pravidlo rotace v navrhovaném rozsahu nebude schopné splnit očekávání spojené s jeho zavedením, a to především pokud jde o vytvoření dostatečného počtu nových tržních příležitostí. Proto EHSV považuje za vhodné, aby součástí schváleného nařízení byla kratší období, během nichž může emitent využívat služby téže ratingové agentury, nebo delší období přestávky v jejich využívání. Jedním z možných řešení je i výběr ratingových agentur losem. Současně EHSV navrhuje, aby v příslušných člancích návrhu bylo z formulace „deset po sobě jdoucích dluhových nástrojů“ odstraněno spojení „po sobě jdoucích“.

V Bruselu dne 29. března 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

PŘÍLOHA

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Tento text stanoviska sekce byl upraven v souladu s pozměňovacím návrhem přijatým shromážděním, avšak získal podporu alespoň čtvrtiny hlasů:

Odstavec 5.4

„5.4 EHSV se domnívá, že ve snaze o zvýšení kvality, transparentnosti, nezávislosti, plurality názorů a hospodářské soutěže v oblasti poskytování ratingů je třeba, aby Komise vytvořila nezávislou evropskou ratingovou agenturu, která by vydávala nezávislé ratingy, za něž by platili emitenti, nevydávala by však ratingy států, aby se předešlo možným obviněním ze střetu zájmů.“

Tento text stanoviska sekce byl zamítnut 78 hlasy proti, avšak 55 členů hlasovalo pro a 13 členů se hlasování zdrželo.
